ŞUBE KONGREMİZ 18 OCAK'TA...

İstanbul Şubemizin 20. Genel Kurul Toplantısı Galatasaray Lisesi Tevfik Fikret Salonu'nda Saat 14⁰⁰ te Yapılacak...

Odamızın şube kongreleri 18 Ocak 1975 Cumartesi günü yapılacaktır. İstanbul Şubemizin 20'nci Genel Kurulu saat 14'te Galatasaray Lisesi Tevfik Fikret Salonunda toplanacaktır.

Yönetim Kurulumuzca tesbit edilen gündeme göre Yönetim Kurulu Başkanı tarafından açış konuşması yapılacak, bunu izleyen saygı duruşundan sonra Başkanlık Divanı'nın seçimine geçilecektir. Bir başkan, iki başkan yardımcısı ve iki yazmanın seçilmesinden sonra gelenek haline gelen günün konuşması yapılacaktır. Yönetim Kurulu Raporu'nun görüşülmesinden sonra kongreye sunulan önerilen görüşülüp karara bağlanacaktır. Yedi üyeden oluşacak yeni yönetim kurulunun seçimini dilekler izleyecektir. Şubat sonunda yapılacak Oda Genel Kurulu'na katılacak 104 asıl, 104 yedek delegenin seçimi ile kongremiz son bulacaktır.

TEKNİK GÜÇ

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN YAYIN ORGANIDIR

60/15 Aralık 1974

İ.M.O. İSTANBUL ŞUBESİNCE 15 GÜNDE BİR YAYIMLANIR.

6. TEKNİK KONGREMİZ TOPLANDI

Türkiye İnşaat Mühendisliği 6. Teknik Kongresi 14-15-16 Aralık günleri İstanbul Belediye Meclisi Salonu'nda toplandı. İlgiyle izlenen kongrenin açış konuşmasını yapan Kongre Yürütme Kurulu Başkanı Doç Dr. Eren Omay'dan sonra kürsüye gelen Odamız Başkanı İlkay İzer, Teknik Kongre'nin toplanmasında doğan gecikmeye değinerek, «Bu gecikmede geride bıraktığımız yılların odamız bünyesinde açtığı yaraların da büyük payı vardır» dedi. Teknik hizmet ithali ve teknik eleman istihdamı sorunlarına da değinen konuşmasını «...Pratik ile bilimin birleşmesi, bilim çevrelerinin uygulama ile süreki bağlar kurması, uygulamacıları bilim ile beslemesi ve pratiğin sorunlarını kendi çalışmalarına katması demektir. Yurdumuzda böylesi bir katkının sağlanması hem gerekli, hem de oldukça kolaydır» şeklinde sürdüren İzer sorunun demokrasi ve bağımsızlık sağlanarak çözüleceğini belirtti.

Daha sonra konu sıralarına göre tebliğlerin sunulmasına ve tartışılmasına başlandı. «Zemin Mekaniği ve Zemin Yapıları, İnşaat Mühendisliğinde Optimizasyon ve Bilgisayar Uygulamaları, Su Yapıları - Hidrolik, Enerji Yapıları, Zemin Üstü Yapıları, Çevre Mühendisliği, Ulaşım, Mühendislik ve Sosyo-Ekonomik Olaylar» konularının ele alındığı kongrenin tartışmaları da içeren kitabı önümüzdeki günlerde basılmış olacaktır.

KONUT KURULTAYI YAPILDI

Odamızla birlikte Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası ve Şehir Plânlama Mühendis ve Mimarları Odası tarafından ortaklaşa düzenlenen «Konut Kurultayı» 16-20 Aralık 1974 tarihleri arasında Ankara'da Devlet Su İşleri toplantı salonunda yapıldı. Konut sorununun çözümlenmesi için öngörülen önerilerin, ele geçirilmesi gerekli geçici ve kalıcı mevzi ve hedeflerin, konut sorununun nitel ve nicel özellik ve boyutlarının enine boyuna tartışıldığı Kurultay zaman zaman büyük bir canlılık içinde çalışmalarını yürüttü. Ülkemizde egemen işbirlikçi güçlerin ve emperyalizmin konut sektöründeki ortak girişimleri teşhir edilmek suretiyle, verilmeki gereken ve gerçekte de verilmekte bulunan mücadelenin özünde bir bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi olduğu açıkça ortaya konuldu. Toplantıya tümüyle çok belirgin bir demokratik tartışma ortamı egemen bulunduğu için, Türkiye sermaye çevrelerinin ve bu arada holdinglerin savunucuları bile söz alıp, «karşı» görüşlerini rahatça savunabilmek olanaklarını buldular. Oysa, ülkemizde gerçek demokrasi ve bağımsızlığı

(Devamı 11. Sayfada)

YENİ HEDEFLERE DOĞRU

Ertuğrul TIĞLAY

Uzun ve yorucu bir çalışma döneminin sonuna geldik. Genel Kurulumuz 18 Ocak 1975 günü toplanmış olacak. Yönetim Kurulu olarak üzerimize aldığımız görevi ne ölçüde yerine getirdiğimizi sizlere anlatmaya çalışacağız.

Toplumların tarihinde bir yıl genellikle fazla bir anlam taşımaz. Toplumsal değişimdeki niteliksel artışlar, değişen birimlerin büyüklüğüne oranla oldukça küçüktür. Çünkü sosyal yapıyı belirleyen bütün kategorilerde, bu değişime karşı olan güçlerin bir baskısı vardır. Bu baskı uzun dönem değişimi engelleyen bir faktör olur.

Ancak geçtiğimiz yıl için bunları söylemek olanaksız. Çünkü büyük değişmelerin olmadığı uzun dönemleri, her şeyin olabildiğine değiştiği kısa dönemler izler. Değişimi engelleyen güçlerin karşısına yılların, hatta yüzyılların birikimi çıkar, bu dönemlerde. Bütün tutucu değerler alaşağı olur. Toplumların bu dönüm noktaları arkasından süreklilikleri değişir. Yeni değişkenler daha belirleyici olarak katılır değişim fonksiyonuna. İşte geçtiğimiz yıl böyle bir dönemi yaşattı bize. Sürekliliği değiştirecek yeni değişkenlerin toplum hayatımızda yerini bulmaya çalıştığı bu dönemi halen yaşamaktayız.

Yakın zamana kadar sosyal birikimimizi değerlendirmede, toplumumuzdaki güçleri, kurumları, sınıfları yerli yerine oturtmada büyük yanılgılara düştük. Sorumluluklarımıza yeteri kadar sahip çıkamadık. Örtülü rejimlerin dumanı dağılmaya başlayınca gördük ki, bizler yeni evreler, yeni halkımızın bilinci dışından görülecek olanlar, doğru çizgiyi tespit etmede hataya düşerse, tarihsel gelişime ve çağdaş tutarlılığa dönük değişim sürecimiz duraklıyor. Kaybedilen her günün sorum-

(Devamı 11. Sayfada)

HAYSİYET DİVANI KARARLARI DANIŞTAY'DA TEMYİZ EDİLEMEZ

Danıştay 8 inci Dairesi Bu Yolda Açılan Bir Davaya Bakmayı Reddetti.

Danıştay 8'inci Dairesi, Odamız Haysiyet Divanı tarafından ihtar cezası verilen Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı Orhan Göncüoğlu'nun «hakkında disiplin yaptırımı uygulanmasını gerektirir nitelikte bir tutum ve davranışı bulunmadığı» gerekçesiyle kararın bozulması yolunda açtığı davayı reddetmiştir. Göncüoğlu, 7 Ekim 1970 tarihinde «özel yüksek okul mezunlarını Mühendis ve Mimar Odalarına kayıtları yapılmamış olsa bile Ba-

(Devamı 11. Sayfada)

KONUT KURULTAYI
16-20 Aralık 1974
DSİ toplantı salonu ANKARA
TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

KURULTAY GÜNLÜĞÜ

(Tebliğlerin Özetleri)
16. ARALIK — 1974

KONUT KURULTAYI
16-20 Aralık 1974
DSİ toplantı salonu ANKARA
TMMOB
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Şehir Planlama Mühendis ve Mimarları Odası

Tarihsel Gelişim

Dr. İrem ACAROĞLU
(Şehir Plânlama Mühendis ve Mimarları Odası Başkanı)

Türkiye'nin ve benzer yapıdaki azgelişmiş ülkelerin ana sorunlarından biri olan konut sorununa doğru çözümler getirmenin, sorunun tarihsel kökenlerinin doğru yorumunun yapılmasına bağlı olduğunu söyleyerek bildirisine başlayan İrem Acaroğlu, konut sorununun tanımını ve sorunun çeşitli boyutlarını anlatmış, toplumların değişik aşamalarında konutun uğradığı değişimler üzerinde durmuş tur.

Konut sorununun genellikle az gelişmiş ülkelerde çözümü güç bir sorun olduğunu söyleyen İrem Acaroğlu, bildirisinin bu konuyla ilgili bölümünde özetle şu görüşlere yer vermşitir:

«Az gelişmiş ülkelerde hızlı nüfus artışı ile birlikte görülen hızlı kentleşme, bir yandan kentlerde %50'yi aşan oranlarda gecekondu birikimine, bir yandan da bölgeler arası dengesizliğin artmasına yol açar. Bunlara bir de kaynkaların sınırlılığı ve kullanmada önceliklerin endüstrileşmeye verilmesi eklenince, konut sorunu daha da büvümekte ve çözülmez boyutlara ulaşmaktadır.»

Özellikle Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki konut durumunu ayrıntılı bir biçimde inceleyen Acaroğlu, 19 .yüzyılın ikinci yarısında ekonomik ve siyasal bağımlılığın artmasıyla birlikte konut sorununun çözümlenemez boyutlara ulaşmaya başladığını ve Cumhuriyetin, İmparatorluktan bu sorunu miras aldığını belirterek özetle şöyle demiştir:

«Osmanlı İmparatorluğunun son döneminde, köy konutlarının sayısı artık nitelikleri sahiplerinin sosyo ekonomik statüsüne göre gün geçtikçe gerilirken; kent konutları, gelir, din ırk ve batıyla bütünleşme ölçüsüne göre tamamen farklılaşmıştır. Yapı teknolojisi değişmediğinden, orta ve düşük gelirlilerin konutları niteliklerini gün geç tikçe yitirmiş ve konut arzıyla talebi arası sürekli açılmıştır.»

KALKINMA PLANI ve KONUT SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ

İcen BÖRTÜCENE
(Devlet Plânlama Teşkilâtı Sosyal Plânlama Dairesi Başkanı)

Yirmi yıl sonra Türkiye'de nüfusun %75'inin (50 milyon insanın) şehirlerde yaşayacağını, bunun yirmi yıl içinde köydeki nüfusun %40'nın topraktan kopup, yerleşme yerini değiştireceği demek olduğunu belirten İcen Börtücene, kalkınma plânlarının topraktan kopacak bu nüfusun hangi yerleşme noktalarına yöneleceğini öngörmediğini söylemiştir. Börtücene, bu durumda önümüzdeki 5 yıllık dönemde asgari 1.100.000 ko nut üretilmesi gerektiğini bildirdiği konuşmasında, «Plân bu yıllar için saptanan konut talebine karşılık şehirlerde 43.5 milyar lira tutarında bir yatırım yapılacağını ve bunun 2 milyar liralık kısmının doğrudan doğruya kamu tarafından karşılanacağını öngörmüştür» demiştir.

Böylece, konut yatırımlarının yaklaşık olarak %90'ının dışa bağıçlı tekelci özelliğini koruyan özel sektöre devredildiğini belirten Börtücene, 1995 yılına kadar oluşacak 35 milyon yeni kentli nüfusun barınma gereksinmesinin böyle bir arz mekanizmasının eline bırakılması sonucu, Türkiye'de genellikle yüksek ge lir gruplarına cevap veren lüks konut üretildiğini söylemiştir. Börtücene, «Söz konusu konut tüketimine yönelen talep toplumun küçük bir bölümü olan yüksek ve orta gelir gruplarından gelmektedri. Oysa millî gelirin %40'ını paylaşan toplam hane halkının %80'inin talebi lüks konut üretimi ile karşılanamamaktadır» diyerek devam ettiği konuşmasında, geliri düşük vatandaşların gecekondu ya parak ya da gecekondu esnafının yaptığı gecekonduları kiralayarak barınma gereksinmelerini karşıladığına dikkat çekmiştir. Lüks konut yapımına yol açan yüsek gelirli küçük grupların ve gecekondu yapımına yol açan geliri düşük büyük kitlenin varlığına neden olan temel üretim ilişkilerinin değiştirilmesinin sorunun çözümü için zorunlu bulunduğunu söyleyen Börtücene, «Ancak Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânı sorunu temel üretim ilikilerinde bir değişme öngörmeksizin ele almıştır. Bu durumda plânın konut alanındaki önerilerini geçerli saymak mümkün değildir» demiştir.

Börtücene, Anayasanın kamunun konuta ayırdığı kaynakların öncelikle yoksul ve dar gelirli gruplara tahsis edilmesini öngördüğünü de hatırlattığı konuşmasında, buna rağmen kaynakların tahsisinde Anayasanın bu hükmü yokmuşçasına bir uygulamanın geliştiğini öne sürmüş ve bunun sonuçları ile ilgili şu bilgileri vermiştir:

«Toplam hane halkı içinde 1-2 odalı konutlarda oturan aileler %64 iken, bu gruplar toplam gelirin %27.2'sini paylaşmaktadırlar. 3-4 odalı konutlarda barınanlar toplam hane halkının %31'idir ve gelirden %32.2 pay almaktadırlar. Beş ve daha yukarı konutlardan yararlananlar ise toplam hane halkının %5'idir ve gelirin %30.6'sını pay laşmaktadır.»

TÜRKİYEDE KONUT SORUNUNUN BOYUTLARI

Oral ATAMAN
(Mimar, Bölge Plâncısı, İmar ve İskân Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü Yerleştirme İşleri Baş Mimarı)

Ataman konuşmasında, 3. Beş Yıllık Kalkınma Plânının temel seçmelerini, her türlü sosyal pahaya rağmen endüstriyel yapıya geçmek ve egemen sınıfların sermaye birikimini gerçekleştirmek biçiminde yaptığını belirtmiş ve geleceğin belirlenmesi bakımından plânın halkın konut sorunuyla ilgilenmekten vazgeçtiğini söylemiştir. Bu seçmenin altında dışa bağımlı tekelci kapitalizmin tek başına ege men olma çabalarının yattığını öne süren Ataman, «Nitekim, plânın uyardığı doğrultuda Dünya Bankası ve diğer dış ekonomik güçler ile imzalanan anlaşmalar gereğince yerli ve yabancı tekelci sermaye bir işbirliğine yönelmiş, büyük kentlerimizin plânlama, ulaşım ve konut sorunlarına el atılmıştır» demiştir.

Mevcut koşullar altında konut sorununun çözümünün sosyal sistem değişikliği gerektirdiğini bildiren Ataman, üretim ilişkilerinde köklü değişiklikler öngörmese de halktan yana girişimlerde bulunmayı hedef alan bir iktidarın konut sorunuyla ilgili bazı tedbirler alabileceğini söylemiş ve sorunun boyutlarını gösteren şu bilgileri vermiştir:

«Konut yatırımları, 1960-1970 yılları arasında toplam yatırımlar içinde %19-23 gibi önemli bir pay almış, buna karşılık üretilen konut miktarı gerçek ihtiyacın çok altında kalmış ve yatırımlar büyük çoğunlukla «lüks konut» yapımına harcanmıştır.

«Konut yatırımlarının %95'i plânlar ile özel sektöre devredilmiştir. 1995'e kadar 34.3 milyon yeni kent sel nüfus artışı olacağı hesaplandığına göre önümüzdeki 20 yıllık dönemde yılda ortalama 400.000 ünite konut üretilmesi gerekmektedir. Oysa 1963-71 yılları arasında ancak 900.000 konut üretilebilmiş, İkinci Plân dönemi içinde de öngörülen 900.000 ünitelik konutun ancak %27.6'sı ruhsatlı olarak gerçekleşebilmiştir. Geçmiş uygulamalara bakarak Üçüncü Plân devresinde öngörülen 40 milyarlık yatırımın öncelikle üst gelir gruplarına hitap eden lüks konut yatırımına harcanacağı söylenebilir.

«Önümüzdeki 20 yılda kentlere yerleecek 34 milyon yeni nüfus için gereken 350.000 hektar arazi nedeniyle halkımızın arsa spekülâtörlerine ödeyeceği para 400 milyonu bulacaktır.

«Kentlerde oturan ailelerin %45.8'i aylığı giderek artan kiralık konutlarda otur maktadır. Ankara ve İstanbul'da bu oran %60'dır. Kentlerde oturan üst gelir gruplarında kira/gelir oranı %10-15 arasında, buna karşılık düşük gelir gruplarında kiraya ayrılan pay %30'dan fazladır.

«Günümüzde gecekondu sayısı 1 milyona yaklaşmıştır. Kentlerimizdeki nüfusun %40-65'i gecekondularda yaşamakta ve bu yerlerin konut stokunun %25-65'i gecekondulardan oluşmaktadır.

«Türkiye'de ailelerin %82' si 1-2 odalı konutlarda oturmakta, ortalama aile büyüklüğü ise 5.7 kişiyi bulmaktadır. Oda başına nüfusun 2.42 kişiyi bulduğu ülkemiz barınma yoğunluğu bakımından dünyada en kötü koşulların varolduğu ülkelerden biridir. Öte yandan kent konutlarının %30'u fizikî bakımdan kötü durumdadır ve bunların %57.7'sinde banyo, %44'ünde su, %14.7'sinde ise elektrik yoktur.»

KONUT İSTATİSTİKLERİ

Prof. Kemal Ahmet ARU
(İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi)

Prof. Aru, 2000 yılında dünya nüfusunun 6.5 milyara ulaşacağının tahmin edildiğini, 25 yıl içinde dünyaya katılacak 3 milyar nüfusa yaklaşık 600 milyon yeni konut yaratmak gerekeceğini bildirdiği konuşmasında, «Durum cesaret verici değildir» demiştir.

Bugün 1 milyar insanın sevivesinin çok düşük konutlarda yaşamakta olduğunu söyleyen Aru, Asya ülkelerinde nüfusun %50'sinden fazlasının bir odalı konutlarda yaşadığını, Hong - Kong'da oda başına 12.76 kişinin düştüğünü belirtmiştir. Buna karşılık, Batı Avrupa'da oda başına nüfusun 0.8, ABD, Avustralya ve Yeni Zelanda'da 0.7 olduğuna işaret etmiştir.

Pek çok ülkenin ihtivacı olan konut sayısının beşte birini bile yapamadığına dikkat çeken Aru, Asya ülkelerinde 1000 kişiye ortalama yeni sayısı 5'in altında iken, Avrupa'da bu sayının 8.5'e çıktığını söylemiştir. Prof. Aru, ayrıca Asya ülkelerinde konutların orta derecede malzeme ile geçici olarak yapıldığını, Endonezya'da konut inşaatlarının ancak %5'inin kalıcı olup, %65'inin yarı kalıcı, diğerlerinin ise geçici inşaatlar olduğunu bildirmiştir.

Konuşmasının son bölümünde Türkiye'deki durum la ilgili bilgiler veren Prof. Aru, halen Türkiye'de 5.492.538 konut birimi ve toplam 14.965.973 oda bulunduğunu açıklamıştır. Bu durumda Türkiye'de bir odaya düşen nüfus oranının 2.38 olduğunu belirten Aru, «Bir odada birden fazla yaşayan nüfus oranı toplam nüfusun %80'i, bir odada ikiden fazla yaşayanların oranı %42.59, bir odada üçten fazla yaşayanların oranı %22 ve bir odada dörtten fazla yaşayanların oranı ise %8.7'dir» demiştir.

1972 yılında Türkiye'de 160.810 konut inşa edildiği-

KENDİ GÜCÜMÜZE DAYANMALIYIZ

- **YABANCI TEKNİK HİZMET İTHALİ OLMASAYDI AYLIĞI 10.000 LİRADAN 6.000 TEKNİK ELEMANA 9 YIL SÜREYLE İŞ VERİLEBİLECEKTİ!..**

TÜRKİYE İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ 6. TEKNİK KONGRESİ

Odamız Başkanı İlkay İzer'in Teknik Kongre'yi Açış Konuşması :

Sayın konuklar, sayın meslektaşlar, sayın basın ve T.R.T. mensupları,

Gelenek haline gelmiş bulunan, Türkiye İnşaat Mühendisliği Teknik Kongrelerinin altıncısını toplamış bulunuyoruz. Bilindiği gibi T.İ.M.T. Kongrelerinin birincisi 1962 yılında düzenlenmiş ve 1970 yılına kadar her iki yılda bir toplanmıştır. 1971 yılında teknik kongrelerin üç yılda bir toplanması kararı alınmıştır. Ne var ki, 6. Teknik Kongre bir yıl gecikme ile toplanabilmiştir. Bu gecikmede geride bıraktığımız yılların odamız bünyesinde açtığı yaraların da büyük payı vardır. Göreve başladığımızda, Teknik Kongrenin bu yıl toplanması için önemli eksikler olduğunu gördük. Bu eksiklere rağmen, bir yıl daha gecikmenin bu yararlı geleneği bozacağı endişesi ağır bastığı için 6. Teknik Kongreyi toplamayı doğru bulduk. Sizlerin ve tüm inşaat mühendisleri kitlesinin bu konuda bizimle görüş birliği içinde olacağına ve kusurlarımızın hoş görüleceğine olan inancımızı belirtmek isterim.

Bu kongrenin oluşmasında başta Doç. Dr. Eren Omay olmak üzere tüm Teknik Kongre Yürütme Kurulu üyelerinin, İstanbul Şubemiz Yönetim Kurulunun ve Teknik Kongre Sekreteri sayın Gültin Kaçmaz'ın büyük emekleri geçmiştir. Kendilerine huzurunuzda teşekkür ediyorum. Teknik kongreler, bilimle uygulamanın teori ile pratiğin buluşma yerleridir. Biriken teknolojik bilgilerin teknik ve bilimsel potansiyelin sergileridir. Türkiye İnşaat Mühendisliği 6. Teknik Kongresi, ülkemizde inşaat mühendisliği alanındaki üstün gelişmişlik düzeyini, oluşan büyük potansiyeli sergilemektedir. Bu büyük potansiyel, bizleri, siyaset adamlarından, yöneticilerden çok daha yoğun isteklerde bulunmaya itmektedir. Çünkü, bu kongrenin ve benzeri çalışmaların ortaya koyduğu potansiyelin, ülkemize ve halkımıza bütünüyle yararlı olacak bir «güç» haline dönüşmesi yolunda birçok engeller, darboğazlar vardır.

Bu engellerden çok önemli bulduğum bazıları üzerinde durmak istiyoruz.

TEKNİK HİZMET İTHALİ

Kanımızca, bu engellerin başında «teknik hizmet ithali» gelmektedir. Teknik hizmet ithali, ülkemizin geri kalmışlığının ve dışa bağımlılığının hem sonucu hem de önemli nedenlerinden biridir.

Üçüncü Beş Yıllık Plânda, inşaat, mühendisliği, mimarlık, kimya mühendisliği gibi meslekler için 1974 yılı sonuna kadar arz fazlası olduğu bildirilmektedir. Oysa Türkiye'de çalışan nüfus oranı içindeki teknik işgücü oranı sadece %2,2'dir. Bu rakam A.B.D.'de %10,7, İngiltere'de %9,8, Danimarka'da %9,5 ve Bulgaristan'da %8,3'tür. Yani gelişmiş ülkelere oranla teknik eleman sayımız son derece düşük olduğu halde arz fazlası vardır. Bu arz fazlasının gerçek bir fazlalık olmadığı açıktır. Bu görünüşteki fazlalığın nedeni «Teknik Hizmet İthali»dir. 1963-70 yılları arasında, Türkiye'nin sanayi yatırımları içindeki yabancı teknik hizmetlerin değeri 6,5 milyar liradır ve bu değer tüm sanayi yatırımlarının %23'üne denk gelmektedir. Oysa bu hizmetlerin Türkiye'de yapılması halinde, aylığı 10.000.— liradan 6000 teknik elemana dokuz yıl süre ile işverme olanağı doğacaktı. Teknik Hizmet İthali, yerli teknik gücün gelişmesini engellediği gibi, ülkemiz için büyük maddî kayıplara da yol açmaktadır. Bugün bir yabancı mühendis için 100 - 120 bin lira ödemekteyiz. Ve Türkiye 1964 - 1972 yılları arasında proje kredisi **olarak aldığı 922 milyon doların, 152 milyonunu proje hizmeti olarak geri ödemiştir.**

Teknik hizmet ithali dışa bağımlılığın bir göstergesi ve sonucudur. Bu anlamda, dışa bağımlılıktan kurtulmadıkça teknik hizmet ithalini savunan görüşlere cevap vermek gereklidir. Çünkü bu konuda atılacak en küçük bir adım bile halkımız ve teknik gücümüz için yararlı olacaktır.

Gizli ya da açık olarak, teknik hizmet ithalini savunanlar bazı gerekçeler öne sürmektedirler. Bu gerekçelerden birisi, Dünya Bankası ve benzeri kuruluşların, ancak yabancı proje bürolarınca yapılan projelere kredi verdikleridir. Türkiye'deki yeterli potansiyel varken, yabancıların kendi çıkarlarına dönük ve yararları tartışmalı olan kredileri için, her şartı boyun eğmenin, onur kırıcı bir tutum olduğu açıktır. Kaldı ki, Amerikan Emperyalizminin sömürü araçlarından biri olan Dünya Bankası, mazlum ulusların direnişleri karşısında geri-lemekte ve kendilerinin «projelerin doğru ve nitelikli olması» üzerinde durduğunu, yabancı firma şartı aranmadığını» söyleyebilmektedir.

«Teknik Hizmet İthali» için öne sürülen ikinci gerekçe, Türkiye'de yeterli ve tecrübeli firma bulunmadığı iddiasıdır. Büyük ölçüde kendine ve yerli teknik güce inanmamaktan doğan bu görüş, kanımızca kasıtlı ve yanlış bir görüştür. Bugüne kadar birçok

(Devamı 11. Sayfada)

BİR TEBLİĞ

Keban barajı temellerinde ve dolayındaki karstlaşma ve etkileri

Prof Kemâl Erguvanlı Erdoğan Yüzer (İTÜ)

Teknik Kongrede sunulan en ilginç tebliğlerden biri de güncelliğini yitirmeyen bir konuya, KEBAN BARAJI'na aitti. Okurlarımızın ilgisini çekeceğini umduğumuz bu konunun özetini sunuyoruz...

Bu yazıda, 1962 - 1974 yılları arasında, Fırat nehri üzerindeki çeşitli baraj yeri ve rezervuarlarında yaptığımız çalışmalarla E.İ.E. ve D.S.İ. elemanlarınca hazırlanan yayınlardan yararlanarak, Keban barajı dolayında görülen karst olaylarının temele etkileri üzerinde durulmuş ve bunlar değerlendirilerek bir sonuca gidilmiştir.

Keban barajı temellerinde ve dolayında, serisit - klorit - kalk şistler ile kristalize kalker ve mermerler, bunları kesen siyenit porfirleri ve nehir taraçaları görülmektedir. Bu formasyonlar çeşitli jeolopik zamanlarda tektonik ve epirojenik hareketlere uğramış; bunlardan kalkerler, çatlaklı ve faylı; şistler, kıvrımlı ve yapraklı bir yapı kazanmıştır. Bu çatlaklar ve faylar boyunca da yer yer Keban madenini oluşturan siyenit porfirleri çıkmıştır.

Değişik litoloji gösteren bu kalker ve mermerlerde çeşitli faktörlerin (yağış, sıcaklık, CO_2, kimyasal bileşim, jeolojik yapı, bitki örtüsü v.b.) etkisi ile çeşitli derecede karstlaşma görülmektedir. Yapılan gözlemler sonucunda karstlaşmanın :

a) Yüzeysel,

b) Derin (hidrotermal), olmak üzere iki ana türde geliştiği anlaşılmıştır.

Keban barajı temelleri ile ilgili ön çalışmalarda karstlaşmanın türü ve boyutları hakkında yeterli bilgiler elde edilememiş, ancak yapım sırasındaki ayrıntılı çalışmalarda, karstlaşmanın düşünüldüğünden çok daha fazla olduğu saptanmıştır. Örneğin, 1973 yılında, güney beton ağırlık barajı altındaki perde enjeksiyonu için yapılan sondajlar sırasında ,520 kotunda, yaklaşık olarak 100X100X10 m boyutunda, yengeç şekilli (Crape Cavity), bir mağaraya rastlanmıştır. Buna benzer diğer bir boşluk, 1974 yılında, E.İ.E. tarafından yapılan enjeksiyonlar sırasında, 400 No.'ul kuyunun 180-193.50 m'leri arasında da ortaya çıkarılmıştır. Bu boşluk, 72 iş gününde 3600 ton'dan fazla katı enjeksiyon maddesi kullanılarak doldurulabilmiştir. Bu örneklerin dışında, kristalize kalker ve mermerlerde değişik boyut ve şekilde pek çok boşluğa rastlanmıştır.

Bu boşluklar ve diğer jeolojik süreksizlikler nedeniyle barajın tüm maliyetinin %40'ı yapının yeraltındaki kısmına harcanmıştır. Aynı zamanda, ilk projelendirme sırasında bulunan 800 milyon TL'lik baraj gövdesi maliyeti 1,5 milyar TL'sına yükselmiştir.

Keban barajında 3 Kasım 1973 tarihinde su tutulduktan 6 ay sonra, göl seviyesinin 788.68 m'ye ulaştığı 2 Mayıs 1974 tarihinden sonra, barajın 2 km güneyindeki Keban deresinin 754.50 kotundan itibaren kaynakların çıkmaya başladığı görülmüştür. Baraj gölü 788.68 m'den 802.86 m'ye yükseldiğinde, Keban deresinin daha üst seviyelerinden yeni kaynakların çıktığı ve bunların debilerinin zamanla arttığı gözlenmiştir.

1974 yılı Eylül sonlarında yerinde yaptığımız gözlemlerde, Keban deresinin sol sahilinde 754.50 - 780 kotları arasındaki eski karst boşluklarından, ölçülebilir değişik debide, 15-20 kadar kaynağın çıktığı görülmüş ve E.İ.E. İdaresi tarafından yapılan ölçülerle bunların 3 m^3/san. dolayında olduğu saptanmıştır.

Barajda su tutulmaya başlandığı tarihte (3 Kasım 1973) ve bundan 7 ay sonra (30 Mayıs 1974) piezometre kuyularında yapılan yeraltı su seviyesi ölçülerinin değerlendirilmesi ile elde edilen yeraltısuyu akım doğrultusu ve yönlerinden, bu kaçakların gittikçe yükselen göle bağlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bundan sonra da, göl seviyesinin yükselmesine paralel olarak, Keban deresinin üst kollarından yeni kaynakların çıkması ve halen çıkan kaynakların debilerinin artması beklenmelidir.

Göldne, Keban deresine doğru olan bu kaçaklardan başka, baraj gövdesi altından da toplam 1.5 m^3/san.'ye ulaşan kaçakların olduğu ölçülmüş ve bunların muhtemel kaçış yolları Eylül 1974'de D.S.İ. tarafından yapılan boya deneyleri ile saptanmıştır.

Çeşitli ülkelerdeki karstik kalkerler üzerinde yapılan barajlarda olduğu gibi, Keban barajında ve dolaylarında görülen bu karstlaşma, projelerin değişmemesini, ek enjeksiyonların yapılmasını ve dolayısıyle yapım süresinin uzayıp, maliyetin önemli ölçüde artmasını doğurmuştur.

Karstik bölgeler üzerinde yapılan barajların çoğunda bu tür kaçaklara rastlanmakta ve belirli sınırlar içinde kalmak üzere, bu su kaçakları doğal karşılanmak tadır.

Ortalama geliri 635 m^3/san. olan ve arkasında 30X10^9 m^3 su toplayacak Keban gibi bir barajda 10-15 m^3/san.'lik kaçaklar, baraj stabilitesini tehlikeye düşürmediği sürece, ekonomik bakımdan, etkili sayılmayabilir.

Ancak, baraj gölünde top lanan suya bağlı olarak kaçakların gelişiminin sistematik olarak araştırılması ve elde edilecek verileri değerlendirerek bunlara göre gerektiğinde alınacak çarelerin saptanması zorunludur.

Türkiye'nin en büyük enerji potansiyeline sahip Fırat nehri üzerinde yapılan Keban barajı, bu potansiyeli kullanma yolunda atılan ilk adımdır. Bu büyük projenin gerçekleşmesi sırasında inşaat ve jeoloji mühendisliği açısından ders alınması gerekli birçok olayla karşılaşılmış ve eksikler projenin tamamlandığı şu günlerde daha iyi anlaşılmaya başlamıştır.

Keban'da bugüne kadar yapılan ve yapılacak olan araştırmalardan elde edilen ve edilecek sonuç ve tecrübelerin derlenip toplanması, Keban'da kaybedilenlerin geri alınmasını sağlayacaktır.

20. DÖNEMDE

TEKNİK - GÜÇ

YAN ÖDEMELER

TEKNİK GÜÇ — SAYFA: 7

Odamızın Kalite Belgesi Vereceği Gereçlerin Li...

Kaynaklara ...malıydı ! ..

YAPI DENETİMİ SİMPOZYUMU 1 ve 2 KASIM 74

ORTAK BELGE DÜZENİ TARTIŞILDI

odamızda

Türkiye'de De... Ve Hamm...

ulusal kaynaklar kongresi 19-20 eylül

METRO AÇIK OTURUMU

4 ODANIN SERBEST ÇALIŞAN ÜYELERİ İLK KEZ BİRARAYA GELDİLER

...TAK MESLEKİ DENETİM TOPLANTISI YA... ÜYELERİMİZ EMEKLER...

DİVRİĞ TESİSLERİNİN PROJE İHALESİ

Sanayi ve Teknoloji Bakanına Yazılan Mektup

★ İSTANBUL ULA...

TEKNİK GÜ... İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

...ELİK DOSYA...

Bağlı ...

MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI, DÜZENLEDİKLERİ

Ulusal Kaynaklar Kongresinde

DOĞAL KAYNAKLARIMIZA SAHİP ÇIKMADAN SANAYİLEŞ... MEMİZİN ve KALKINMAMIZIN MÜMKÜN OLMADI... ÜLKEMİZİN KENDİ ÖZ SANAYİİNİ DOĞA... DAYANARAK GERÇEKLEŞTİREBİLECEĞİ... BİRİ OLDUĞUNU TÜM MADENLERİMİ... LIĞI İLE SÖMÜRÜ...

TEKNİK PE... MAĞDUR ED...

7/7993 kararnamesinin bir sonucu daha

MECİDİYEKÖY ÜST GEÇİDİNDE 2,5 MİSLİ MALİYET ARTIŞI VE İKİ YIL GECİKME OLDU

İhale Gene Aynı Müteahhitte Kaldı...

Teknik Güç'ün önceki sayılarında, 11 Nisan 1974 tarihli Resmi Gazetede yayın... tarihinde ödenmişti. Ve 15.900.441.83 TL. + 460.261... Dolar yaklaşık olarak 2...

MESLEKTE 40 YIL

...SKAL HAKLAR • GREV VE TOPLU SÖZLEŞME

Sendikalaşma Paneli

FEVZİ SOLT NEŞET KOCABIYIKOĞLU KEMAL SÜLKER / PROF. MUAMMER DOÇ. ALPASLAN IŞIKLI / YAVUZ ÇİZ...

İSTANBUL ŞUBESİ TARAFINDAN

Demokrasi dışı girişimleri bü...

Antidemokrat... Sona Erdiril...

bir bakış

YAN ÖDEM...

Son çıkan yan ödeme... nik elemanlar kesimind...

ODAMIZIN CEVABI

TEK ÇÖZÜM SENDİKAL HAKLAR İÇİN MÜCADELEDİR

AÇIKLIYORUZ!

Artık Soygun Durmalı

Yurtsever Teknik Elemanlar İşten Atılıyorlar

İSKENDERUN DOSYASI

(16. sayfada)

YABANCI PETROL ŞİRKETLERİNİN OYUNLARI

TEKNİK GÜÇ

DEMİR - ÇELİK

8 Milyarlık Yatırımda Binlerce işçi İş Güvenliğinden Yoksun

İLLER BANKASINA UYARI

İSTANBUL Şubesi Yönetim Kurulumuz

İSYAN

TÜTED'DE BİRLEŞİYORUZ!

Örgütlenmemiz Güçleniyor

Yan Ödemeler ve Sendikalaşma Konulu çeşitli toplantılar düzenleniyor

TÜRKİYE PETROL POLİTİKASI TAVİZSİZ

KEBAN PROJESİNİN ÖYKÜSÜ

TÜRKİYE İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ 6. TEKNİK KONGRESİ

TEKNİK KONGRE ÜZERİNE

Doçent Dr. Ersen OMAY

(6. Teknik Kongre Başkanı)

TEKNİK GÜÇ

46

15 MAYIS 1974

ŞUBESİNİN YAYIN ORGANIDIR

Yan Ödeme Uygulaması Mutlaka Düzeltilmelidir

türkiye de teknik

Teknik Eleman

Şube Başkanları Yan Ödemelerle İlgili Olarak İmar ve İskân Bakanı Topuz'la Görüştüler

İstanbul Ulaşım Kongresi Yapıldı

KİTLE ULAŞIMI SAĞLANMALIDIR

Hasan Uğurlu (Ayvacık) Barajında Müteahhide Usulsüz Ödemeler Devam Ediyor

ODALARARASI MESLEKİ DENETİM KOMİTESİ KURULDU

Mühendis Ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu Protokolu, Meslek Odaları Arasındaki Ortak Çalışma, Dayanışma Ve Güçbirliğinin Simgesi Olarak İmzalandı ...

PERSONEL ... İYOR

...iyle protesto ediyoruz

Baskılar ...elidir

dünyada teknik

...ER ÇIKMAZI

Ertuğrul TIĞLAY

YURTSEVER TEKNİK ELEMANLAR EMPERYALİZMİN KREDİ OYUNLARINA DİKKATİ ÇEKTİ

Teknik elemanların yönetimde söz sahibi olmaları gereği

dünyada teknik

BİR DEPREMDEN ALINAN DERSLER

Nikaragua'nın başkenti Managua'nın depremden sonraki görünüşü.

Nikaragua'nın başkenti Managua'da 1972 yılının Aralık ayında büyük bir deprem olmuştu. Depremde sekiz bin kişi ölmüş yirmi bin kişiden fazla insan yaralanmış ve bir milyar dolardan fazla zarar-ziyan meydana gelmişti. Aynı deprem, deprem araştırmaları için ilginç bir laboratuar oluşturmuş, bir çok mühendis ve bilim adamı yıkık kentte araşmalara girişmişti.

Bu araştırmalar sonucunda birçok yeni şey öğrenilmiş, eskiden bilinen bazı önemli konuların doğruluğu meydana çıkmış, bazı teorilerin geçerliliği daha da kesinlik kazanmıştır.

Deprem bölgesinde çeşitli uluslardan çeşitli heyetler incelemelerde bulunmuştur. Aşağıdaki yazı Amerikan Deprem Mühendisliği Araştırma Enstitüsünce yürütülen araştırmaların ilk sonuçları üzerine düzenlenen bir konferansta açıklanan bilgeler çerçevesinde Amerikalı bir mühendis tarafından hazırlanmıştır. Civil Engineering dergisinin Eylül 1974 sayısından özetleyerek alıyoruz :

«Teoride ve küçük ölçekli modellerde çalışmada bir mühendis veya mimar, deprem konusunda fazla ilerleyemez. Halbuki gerçek bir deprem bu konuda çok değerli olanaklar sağlar. Önemli bir depremin, binalara yaptığı canlı etkiler burada açıkça izlenebilir. Böylece Managua'daki depremi yerinde incelemek için gönderilen heyetler çok kıymetli bulgularla geri döndüler.

Depremden 11 ay sonra Amerikan Deprem Mühendisliği Araştırma Enstitüsü bu felâketle ilgili bir konferans düzenledi. Enstitünün elde ettiği bulgular sistematik bir çalışmanın sonucuydu.

Enstitü Başkanı yaptığı konuşmada modern deprem mühendisliğinin uygulanması ile projelendirilmiş ve inşa edilmiş olan binaların depreme dayanmış olduğunu, fakat binaların ana çerçeveleri dışında kalan non - strüktürel kısımların ise depremden oldukça zarar gördüğünü, bu alanın oldukça ihmal edilmiş olduğunun ortaya çıktığını anladı.

Ortaya konan sismografi jeoloji ve jeodezi raporları, Managua kentinin özelliğini, depremlere karşı olan dayanıksızlığını gösterdi. Nikaragua'nın başkenti, Karayipler teknotik tabakası üzerine kurulmuş ve birçok aktif çökme alanları üzerine yerleşmiş bulunuyor. Bu bölgede 1800 yılından beri 45 deprem meydana gelmiş, bunlardan 1931'deki bütün Managua kentini yerle bir etmişti. Son depremin merkezi şehir merkezinden iki kilometre uzaklıktaydı ve deprem, Richter skalasına göre 6.2 şiddetindeydi. Büyük yer sarsıntıları ve yer kabuğunun şekil değiştirmesi altı saniye kadar sürmüş, bu kadarı bile büyük zararlara (özellikle mahallî teknikle inşa edilmiş küçük yapılarda) yol açmaya yetmişti.

İLKEL TEKNİĞİN SONUCU

Managua'daki yapıların büyük bir çoğunluğu mahallî ilkel teknikle inşa edilmişti. Bu teknikte, dikey ağaçtan direklerle, gene ağaçtan yapılmış duvar kaplamalarının arası taş ve çamurla dolduruluyor. Çamur parçaları ve taşlar gene çamurla sıvanarak birleştiriliyor ve bunlar kuruyunca, duvar sağlamlaşıyor ve bu sefer de çimentoyla sıvanıyor. Bu çeşit yapılarda ,hiçbir betonarme malzemesi, bir tel parçası bile kullanılmıyor. (bakınız, şekil 1).

Bu tip inşaat tropik güneşe karşı çok iyi bir izolasyon oluşturuyor ve evlerin içinin serin olmasını sağlıyor. Öteyandan ağaç direkler, ağır kil tabakalarından meydana gelen çatıyı taşımak için yeterli düşey yük taşıma kapasitesi sağlıyor. Fakat ağaç direkler genellikle kısa zamanda çürüyorlar ve çeşitli böcekler tarafından delik deşik ediliyorlar. Öteyandan binaların yatay yüklere karşı hiçbir mukavemet göstermeleri mümkün olmamaktadır. Toprakla doldurulmuş duvarlar gayet ağır bir kütle oluşturmaktadır. Üstelik dikey kısımların tavan ve çatıyla hiçbir ciddi bağlantısı yoktur.

Bu teknikle inşa edilmiş olan şehir merkezindeki yapıların hemen hemen %70'i deprem sırasında çökmüş ve depremde ölenlerin %95'i bu çeşit yapılarda oturduğu anlaşılmıştır.

KULLANILAN DİĞER MALZEMELER

Deprem öncesinde şehir merkezinde çelik inşaat hemen hemen hiç bulunmuyordu. Çelik yapılar ancak şehir dışındaki sanayi bölgesinde vardı ve bunlar depreme karşı oldukça başarılı bir sınav verdiler. Yapılan araştırmalar sonunda şu aşağıdaki konularda hatalar yapıldığı saptandı :

(1) Yeterli betonarme demirinin konmamış olması, (2) Temellerin kısa tutulmuş olması, (3) önemli yapı elemanlarında düz demir kullanılmış olması, (4) Etriye aralarının fazla açık tutulması, ya da bunların hiç kullanılmaması, (5) Düşük kaliteli agrega kullanılması ,(6) su - çimento oranının yüksek olması, bunun betonda delikler oluşmasına yol açması, (7) İlkel tekniğin zararları.

Şehirde birçok betonarme inşaat da bulunuyordu. Fakat bunların da yapılışlarında bulunan birçok hatalar, bunların dirençlerini düşürüyordu. Bu yüzden betonarme yapılarda da deprem çeşitli zararlara yolaçtı.

Üç kattan sekiz kat yüksekliğe kadar değişen çeşitli betonarme yapılarda yapılan araştırmalar şu sonuçları verdi :

1) Asansör boşluklarının veya benzerlerinin yüksek eksentrisite ile yerleştirilmiş olmasının proje ve analizlerde ihmal edilmiş olması. Bunun sonucunda meydana gelen iç kuvvetler, bunlar hesap edilmeden yapılmış olan dış rijid elemanlara geçmekte ve hasara yol açmaktadır.

2) İki yönde eşit olmayan **dirençte yapıan yapılar, zayıf** yönde yeterli kapasite ile inşa edilmelidir.

3) Çerçevenin bütün elemanları momentlere mukavim olmalıdır. Bazı yapılarda kirişleri kolonlara bağlayan elemanlarda buna dikkat edilmediği görülmüştür.

4) Tuğla duvarlar ya da benzerleri kolonlara haddinden fazla yük aktarmışlar, bunların yapılmasında iş ciddi tutulmamıştır.

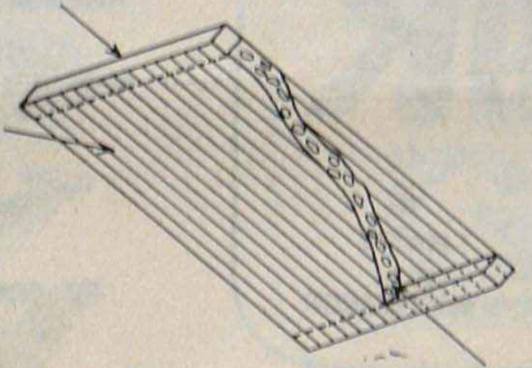
YAPI STATİĞİ KONUSUNDA ALINAN DERSLER

Managua depreminden alınan dersler konferansta şöyle özetlendi :

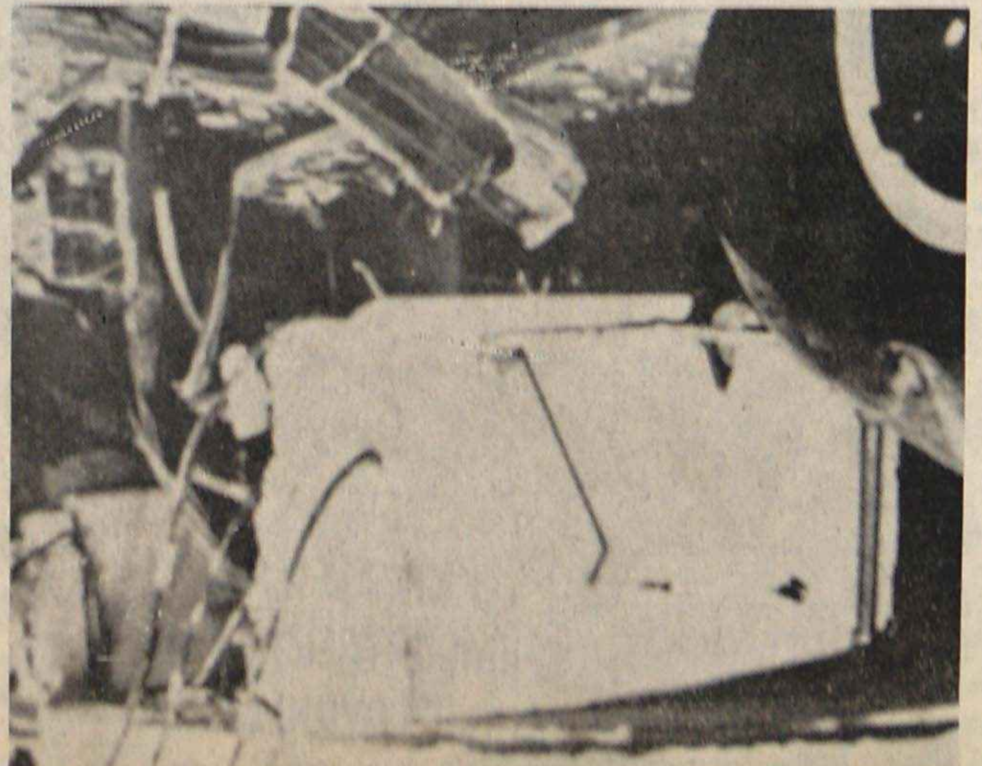
1) İnsan hayatının devamı için gerekli olan araçlar, bir felaket esnasında birinci dereceden gerekli olan binalar, felaket sırasında da işlerliğini sürdürebilecek bir şekilde yapılmalıdır. Bu tip yapıların bir kısmı felaketten zarar görüp işlemez hale gelse bile, sağlam kalan kısım aynı işlevi yerine getirebilmeli, tehlike anında vazifesini görebilmelidir.

2) Merdivenler ve tehlike çıkışları, felaket anında yıkıntı v.s. ile tıkanmayacak şekilde, her ihtimale karşı binanın tahliye edilmesine elverişli bir şekilde yapılmalıdır.

(Devamı 9. Sayfada)

İlkel teknikle yapılmış tipik bir yapının kesiti. Yandaki oklar dikey ağaç direkleri göstermektedir. Ortadaki ok da gene tahta duvar kaplamasını göstermektedir. Aradaki boşluk taş ve çamurla doldurulmaktadır. Managua'daki evlerin çoğu bu teknikle yapılmıştı ve yıkılan binaların % 70'i bu cinsdi. Ölümlerin % 95'i de bu cins inşaatlarda meydana gelmişti.

Depremin bir yapıda meydana getirdiği zarar.

YENİ HEDEFLERE DOĞRU

(Baştarafı 1'inci sayfada)

luluğunu ülkemiz ve insanımız karşısında bizler yüklenmek zorunda kalıyoruz.

Bu nedenlerle yaşadığımız günleri iyi değerlendirmemiz gerekiyor. Çünkü bizler sessiz çoğunluk olmaktan hızla çıkan halkımızın, en bilinçli kesimlerinden biriyiz. Bu değerlendirmeler sonucunda atılacak her adımın sorumluluğunu taşıyanlardanız. Çünkü yüzyılların birikimini belli bir sistematiğe kavuşturabilme olanağını taşıyan insanlar bizler arasından çıkacaktır. Bizlerin yani aydınların

İnşaat Mühendisleri topluluğu tüm teknik elemanlarımız gibi bir aydınlar topluluğudur aynı zamanda. Ülkemizdeki teknik anlamdaki bilgi birikimini temsil ettiği kadar, çağdaş anlamdaki insan birikimimizi boyutlarıyla orantılı olarak temsil eder. Bu nedenle, Oda Yönetim Kurullarımızın meslekî anlamdaki görevlerinin yanında onu bütünleyen ve anlamlandıran demokratik görevleri vardır. Bu demokratik görevlerimiz toplumumuzun kabuğunu çatlatmaya başladığı şu günlerde yeni boyutlar, yeni nitelikler kazanmaya başlamıştır. Alışılanı, daha doğrusu alışılan yanlışları tekrar etmemeliyiz. Politika yaparız korkusuyla bu görevlerden kaçmamalıyız. Her şeyden önce şu gerçek bilinmelidir ki demokratik görevlerimizi politika yapılıyor diye engellemeye çalışmak da politika yapmaktır. Hem de geri toplum güçlerinin çıkarlarına dönük ve hiç haklılığı olmayan bir politika..

Yeni boyutlar kazanan sosyal yapımız içinde tüm teknik elemanlarla, tüm çalışanlarla yani halkımızla yan yana, omuz omuza olacağız. İnşaat Mühendisi olarak başarımızı, halkımızın başarısıyla özdeş kılana kadar bu görevimiz sürecek ve gelecek mutlaka bu görevi yeterince yerine getirenlerin olacaktır.

ve ücretleri fiilen düşürülmüştür. Personel Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte kamu kesimi kadrolarının boşalacağını ve teknik gücümüzün zaafa uğrayacağını, bütün teknik eleman kuruluşları 1970'de belirtmişlerdi.

Zaman bizleri haklı çıkarmıştır. O zamanlar sadece teknik elemanların dile getirdiği bu görüşler, bugün en üst kademe yöneticilerinin ve hükûmet yetkililerinin dilindedir. Ama bu sadece dilde kalmaktadır. Bugüne kadar gelip geçen iktidarlar bu konuda tekin ve kalıcı bir çözüm getirememişlerdir. Ve sonuç şudur: Bugün en fazla teknik eleman çalıştıran kamu kesiminin kadroları bazı fedakâr unsurların dışında, ya askerliğini ya da emekliliğini bekleyenlerden başka hiçbir teknik elemanı çekememektedir. Ve teknik gelişmede en önemli yeri işgal eden kamu kurumlarının içleri boşalmış, teknik güçleri kesin olarak zaafa uğratılmıştır. Bugün, Keban'daki toplam mühendis sayısı bir elin parmakları kadardır. Devlet Su İşleri Barajlar Dairesindeki mühendis sayısı 1967'den bu yana %50 oranında azalmıştır. Diğer kamu kurumlarının durumları da bundan farklı değildir.

Teknik eleman örgütleri, yine 1970'den bu yana etkin ve kalıcı çözümü, sürekli olarak önermektedirler. Bu çözüm daha önceki deneylere ve haklara dayanan gerçekçi bir çözümdür. Bu çözüm «Teknik Personele Sendikal Haklarının Verilmesi»nden ibarettir. Kamu kesimi teknik kadrolarının en dolgun ve yeterli olduğu dönemin, teknik elemanlara işçi statüsünü veren 4/10195 sayılı kararnamenin uygulandığı yıllar olduğu unutulmamalıdır. Ve teknik gücümüzün en ağırlıklı kesimini canlandırmanın yolu 4/10195 deneyinin verdiği dersten çıkarılmalıdır.

BİLİM VE UYGULAMANIN BİRLİĞİ ŞARTTIR

Teknik eğitim kurumları ile uygulayıcı teknik elemanlar arasındaki kopukluk ve bilim adamlarımızın kendi kabuğuna çekilmiş bir tavrı sürdürmeleri, teknik gelişmemizi zaafa uğratan bir diğer unsurdur. Önemli bir potansiyel bu yüzden kaybolmakta, halka yararlı olamamakta, hatta bilinememektedir.

Pratikten kopmak hayattan kopmaktır. Eğitim kurumlarımız «fildişikule» politikasını terketmedikçe, ne halka, ne tekniğimizin gelişimine ne de kendilerine yararlı olabileceklerdir. Biriktirdikleri bilgiler, tozlu raflarda kaybolacak ya da dışarda bazı bilimsel gösterilere sunulup başkalarının işine yarayacaktır.

Pratikle bilimin birleşmesi ne demektir? Bir öğretim üyesinin, ya da bir öğretim üyeleri grubunun, piyasaya proje yapmasını pratikle bilimin birleşmesi olarak göremeyiz. Çünkü, burada yapılan iş, öğretim üyesinin, bir süre proje mühendisliği ya da ticaret yapmasından ibarettir. Pratik ile bilimin birleşmesi, bilim çevrelerinin uygulama ile sürekli bağlar kurması, uygulamacıları bilgi ile beslemesi ve pratiğin sorunlarını kendi çalışmalarına katması demektir. Yurdumuzda böylesi bir katkının sağlanması hem gerekli hem de oldukça kolaydır.

TÜM İNSANLIĞIN MALI OLAN BİLGİLER DİLİMİZE KAZANDIRILMALIDIR

Bir çok teknik elemanımız tüm insanlığın malı olmuş temel bilimsel eserleri okuma olanağından, dünyadaki gelişimleri izleme olanağından yoksundur ve tüm teknik elemanlara yabancı dil öğretme olanağımız yoktur. Oysa bugün birçok mühendisimiz için bilinmez olan şeyler başka ülkelerde el kitaplarına girmiştir. Teknik insanlarımız bunları kendi dilleri ile çok daha rahat ve doğru bir şekilde kavrayabilirler. Geçmişte, batı ve doğunun felsefe ve edebiyat klasiklerini dilimize kazandırmak için önemli girişimlerde bulunulmuş ve değerli yararlar sağlanmıştır. Benzeri bir girişimin teknik alanda da yapılmasının büyük yararlar sağlayacağı açıktır.

Bu konudaki girişimlere teknik eğitim kurumlarımızın öncülük etmesini bekliyoruz. Ve bizler meslek kuruluşları olarak böyle bir girişimi bütün gücümüzle desteklemeye ahzırız.

BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ

Buraya kadar, ülkemizdeki teknik potansiyelin, halkımıza yararlı bir güç haline gelmesini engelleyen nedenler üzerinde durmaya ve bu engelleri yenmek için bazı pratik öneriler getirmeye çalıştık. Ancak bizim sorunlarımızın halkımızın sorunlarının bir parçası olduğu unutulmamalıdır.

Teknik hizmet ithali sorunu ancak siyasal ve ekonomik bağımlılıktan tam tümüyle kurtulduğumuz zaman gerçek bir çözüme kavuşacaktır. Teknik elemanların ekonomik ve demokratik haklarının gerçek bir çözüme bağlanması, ancak tüm çalışanların demokratik haklarına kavuşmaları ile mümkün olacaktır. Bilim kurumlarımızın halka dönük çalışma yapmaları da, teknik gücümüzün gelişmesi de demokrasi ve bağımsızlık sorunumuzun çözümüne bağlıdır.

Ve tarih, insanların ancak kendilerini bağlayan zincirleri kırdıkları zaman geliştiklerinin örnekleri ile doludur.

Türkiye İnşaat Mühendisliği 6. Teknik Kongresine çalışmalarında başarılar diler, saygılar sunarız.

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı
İLKAY İZER

Konut Kurultayı Yapıldı

(Baştarafı 1'inci sayfada)

savunan yurtseverlere, ilericilere ve demokratlara, diyelim ki, sanayi odalarının, iş adamları derneğinin düzenlediği toplantılarda söz verilmesi düşünülemezdi bile. Bu temel gerçeklik de, kimlerin gerçek demokrasiden yana odluğunu, kimlerin gerçeklerden korkmadığını, kimlerin emekçi halkımızın yanında yeraldığını gayet çarpıcı bir şekilde gözler önüne seriyordu.

Beş gün devam eden Kurultay'da genellikle ilgiyi en çok çeken ve bu nedenle canlı bir tartışma ortamı yaratan bildiriler, «Türkiye'de kentsel altyapının bugün yapıda yabancı müdahalesi», «arsada özel mülkiyetin yarattığı sorunlar», «diğer ülkelerdeki konut standartları ve Türkiye'deki uygulamalar», «devlet eliyle toplu konut üretiminde uygulanabilecek teknolojiler», «Türkiye'de konut üretiminde tekelleşme», «yapı işçilerinin sorunları», «yapı üretiminde mevcut insangücü potansiyelimizin değerlendirilmeyiş nedenleri», ulusal konut politikası sorunu» başlıklarını taşıyan bildirilerdi.

Kurultaya sunulan bildirilerin tartışmalarının tamamlanmasından sonra İcen Börtücene, Cevat Geray, Özcan Kesgeç ve Şaban Ormanlar'dan oluşan bir panelde, Konut Kurultayı'nda ortaya çıkan gerçeklerin ışığı altında, Konut Sorunu üzerinde ayrıntılı bir şekilde duruldu ve emekçi halkımızdan yana gerçekten demokratik bir iktidar oluşmadıkça ya da oluşturulmadıkça Konut Sorunu gibi, halkımızın tüm sorunlarına hiç bir kalıcı ve tutarlı çözüm getirilemeyeceği bir kere daha vurgulandı.

Haysiyet Divanı Kararları Danıştay'da Temyiz Edilemez !..

(Baştarafı 1'inci sayfada)

lerinde mühendis olarak istihdam edebilecekleri yolunda bir genelge yayınlamıştı. Bu tutumuyla da, gerek bu konudaki üyesi bulunduğu İnşaat Mühendisleri Odası Genel Kurul kararına, gerekse 6235 sayılı yasanın 33 üncü maddesine aykırı davrandığı için Haysiyet Divanı hakkında «ihtar» cezasına hükmetmişti. Göncüoğlu, Haysiyyt Divanının bu kararına karşı Danıştay'a dava açmıştı.

Aşağıda Danıştay 8 inci Dairesinin bu konuda vermiş olduğu kararın tam metnini yayınlıyoruz:

T.C.
DANIŞTAY
Sekizinci Daire
Esas No: 1971/24
Karar No: 1974/3150

TÜRK MİLLETİ ADINA

hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği düşünüldü:

Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı ve aynı zamanda İnşaat Mühendisleri Odası üyesi olan davacıya, özel yüksek okul mezunlarını, Mühendis ve Mimar Odalarına kayıtları yapılmamış olsa bile Bayındırlık Bakanlığı hizmetlerinde mühendis olarak istihdam edebilecekleri yolundaki genelgeyi imzalamak suretiyle gerek bu konudaki Oda Genel Kurulu kararına, gerekse 6235 sayılı yasanın 33. maddesine aykırı davrandığı öne sürülerek adı geçen Oda Haysiyet Divanınca yazılı ihtar cezası verilmiştir. Bu cezaya Oda Yönetim Kurulu aracılığı ile yaptığı itirazın, ihtar cezasının kesinliğinden bahisle Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yüksek Haysiyet Divanına gönderilmemesi üzerine bu kez davacının Bayındırlık Bakanlığına müracaatı sonucu 6235 sayılı Kanunun 11'inci maddesi uyarınca toplanması sağlanan Yüksek Haysiyet Divanınca itirazı incelenerek reddedilmiş ve dava da bu kararın temyiz yolu ile görülüp bozulması istemiyle açılmıştır.

521 sayılı Danıştay Kanunun 31'inci maddesinde, idari yargı mercilerinden özel kanunlarına göre kesin olarak verilmiş olan ve üst idari yargı mercii bulunmayan yargı kararları Dava Daireleri ile Dava Daireleri Kurulunda temviz yolu ile kesin olarak görülür, kuralı yer almıştır. Bu madde hükmüne göre bir kararın Danıştay'da temyiz davasına konu yapılabilmesi için o kararın idari yargı mercilerince verilmiş kesin bir yargı kararı olması gerekir.

6235 sayılı Kanun uyarınca kamu kurumu niteliğini haiz bir meslek kuruluşu olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine mensup Oda Haysiyet Divanları ile Birlik Yüksek Haysiyet Divanının gerek üyelerinin tümünün hakim durumunda olmamaları, gerekse yaptıkları görevin niteliği bakımından bir yargı mercii sayılmaları olanaksızdır.

Bu itibarla, idarî yargı mercii olarak kabulü mümkün olmayan Birlik Haysiyet Divanı'nca verilen kararın temyiz yolu ile görülmesi istemiyle açılan davanın incelenme olanağı bulunmadığından reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına 17.9.1974 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan V.
Enver Sevgen

Üye
Alp Arslan Kayan

Üye
Şekip Çopuroğlu

Üye
Bülent Olcay

Üye
Galip Tanrıöver

TÜTED'DE BİRLEŞELİM !..

TÜM TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ
ÜYE GİRİŞ BİLDİRGESİ

Dernek üye No. : ....

Adı ve Soyadı : ....

Baba Adı : ....

Doğum yeri ve tarihi : ....

Ünvanı ve İhtisası : ....

Bitirdiği Okul veya Fakülte : ....

Bitirme tarihi : ....

İş adresi (ve Telf No.) : ....

Konut adresi (ve Telf. No.(: ....

3 adet fotoğrafınızın arkasına ad ve soyadınızı yazarak ekleyiniz.

Çalıştığı kesim : Kamu Kesimi ☐ Özel Sektör ☐ Serbest ☐

Derneğin tüzüğünü okudum ve hükümlerini kabul ettim.
Üye yazılmam için gerekli işlemin yapılmasını rica ederim.
Aylık ödentimin mutemedim tarafından kesilerek Derneğe gönderilmesini kabul ediyorum.

..../..../....
İmza

TÜM TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ
ÜYE GİRİŞ BİLDİRGESİ

Dernek üye No. : ....

Adı ve Soyadı : ....

Baba Adı : ....

Doğum yeri ve tarihi : ....

Ünvanı ve İhtisası : ....

Bitirdiği Okul veya Fakülte : ....

Bitirme tarihi : ....

İş adresi (ve Telf No.) : ....

Konut adresi (vs Telf. No.) : ....

3 adet fotoğrafınızın arkasına ad ve soyadınızı yazarak ekleyiniz.

Çalıştığı kesim : Kamu Kesimi ☐ Özel Sektör ☐ Serbest ☐

Derneğin tüzüğünü okudum ve hükümlerini kabul ettim.
Üye yazılmam için gerekli işlemin yapılmasını rica ederim.
Aylık ödentimin mutemedim tarafından kesilerek Derneğe gönderilmesini kabul ediyorum.

..../..../....
İmza

EMLÂK ALIM VERGİSİ İÇİN İNŞAATÇI DERNEKLERİNDEN BELGE ALINMAYACAK

Tebliğ Resmi Gazetede Yayınlandı.

12 Aralık 1974 tarih ve 15090 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan bir tebliğ ile, daha önce Emlâk Alım Vergisi'nin tecili içni öngörülen «İnşaatçı Dernekleri gibi bir teşekkülden belge alınması koşulu» iptal edilmiştir. Bundan sonra mükelleflerin şu ya da bu dernekten belge almalarına gerek bulunmamaktadır. Resmî Gazete'de yayınlanan Emlâk Alım Vergisi Genel Tebliği aynen şöyledir:

Emlâk Alım Vergisi Genel Tebliği, Seri No: 17

Bilindiği gibi, 13 ve 15 seri sayılı Emlâk Alım Vergisi Genel Tebliğleri ile inşaat müteahhitlerine, bazı koşulların varlığı halinde tahakkuk edecek emlâk alım vergisinin 1,5 yıl müddetle tecilini isteme olanağı tanınmıştır. Bu koşullardan biri de «Mezkûr şahsın, bulunduğu şehir veya kasabada inşaatçılıkla ilgili meslekî bir teşekkül varsa (inşaatçı dernekleri gibi) bu teşekkülden, yoksa Bayındırlık Müdürlüğünden inşaatçı olduğuna dair alacağı bir belgeyi ilgili vergi dairesine ibraz etmesidir.»

Münhasıran «İnşaatçı dernekleri»nden alınacak belgelerin vergi dairelerince kabulünün istenmesi, Anayasamızın değişik 29 uncu ve 1630 sayılı Dernekler Kanununun 16 ncı maddesi hükümlerine aykırı düşeceği gibi mezkûr belgenin şu veya bu dernekten alınması veya hiç alınmamasının emlâk alım vergisinin tarh ve tahakkukundan sonra tecile tabi tutulmasında herhangi bir önemi de yoktur.

....

Bu nedenle, 13 seri numaralı Genel Tebliğimizde tecil için öngörülen koşullardan 2 No.'lu bendin metinden çıkarılarak diğer bent numaralarının buna göre düzeltilmesi ve 1 No.'lu bendinin de «İnşaat müteahhidi inşaat işinden dolayı da gelir vergisi mükellefi olacaktır» şeklinde yeniden düzenlenmesi uygun görülmüştür.

TEKNİK GÜÇ

● 15 günde bir çıkar ● İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN YAYIN ORGANIDIR ● ISTANBUL ŞUBESİ TARAFINDAN YAYINLANIR ● Sahibi İnşaat Mühendisleri Odası Istanbul Şubesi Adına: ERTUĞRUL TIĞLAY ● Yazı İşleri Müdürü: METE AKALIN ● Teknik Sekreter: ERHAN GÖMÜÇ ● Adres: Halâskârâgazi Cad. No. 35/1 HARBİYE - ISTANBUL ● Tel: 48 36 42 - 47 96 57 ● Dizgi - Baskı: DİZERKONCA MATBAASI ● Tel: 27 79 86 ● Yıllık Abone Bedeli: 150 T.L. ● Öğrencilere: 50 T.L. ● BÜTÜN ÜYELERE PARASIZ GÖNDERİLİR ● Basılış Tarihi: 14 Ocak 1975